

УДК 338.48 (477)

ТУРИЗМ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Галасюк С. С.,

к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу
Одеський національний економічний університет

Туризм є однією з небагатьох галузей економіки, спроможних швидше інших відновити обсяги своєї діяльності при створенні сприятливих умов. Розвиток туризму надає можливість багатьом країнам світу отримувати значні кошти до державного бюджету, підвищувати доходи суміжних галузей економіки завдяки мультиплікативному ефекту, покращувати стан інфраструктури туристичних дестинацій [1].

Туризм посідає особливе місце в системі галузей національної економіки. Як вид активного відпочинку він є однією з головних потреб населення та витрат на них. Підприємства, що обслуговують туризм, являють собою цілий сектор економіки, що охоплює як саме індустрію туризму, так і ті галузі господарства, які з нею пов'язані опосередковано. До них належать: транспорт, зв'язок, торгівля, будівництво, сільське господарство, нафтопереробка, комунально-побутове обслуговування, харчова, легка, місцева промисловість тощо (близько 60 різних галузей і підгалузей економіки, які надають характерні, супутні та навіть неспецифічні для туристів послуги, якими вони, проте, можуть користуватися) [2].

Сучасний стан розвитку України характеризується кардинальною перебудовою господарського комплексу, основною метою якої є формування ефективної національної економіки та її регіональних сегментів. У контексті побудови соціально-орієнтованої моделі економіки до національних пріоритетів належить розвиток туристичної галузі, оскільки вона характеризується високою прибутковістю, швидкою окупністю інвестицій та виключно соціальною спрямованістю [3].

Потенційні туристичні можливості України безмежні, проте туристична галузь протягом тривалого часу відчуває на собі вплив таких негативних чинників: відсутність послідовної державної політики у сфері туризму, стратегії та програми розвитку туризму і курортів; багаторазова трансформація центрального органу виконавчої влади у сфері туризму; нехтування міжнародним досвідом розвитку туризму; територіальні втрати та військові дії на території країни; нестабільність в політичному та економічному житті. Усі ці чинники негативно вплинули на потік іноземних туристів до України, який за останні роки зменшився удвічі. Як наслідок, відбулося значне скорочення питомої ваги туризму в структурі внутрішнього валового продукту України, у тому числі доходів від

туристичних послуг та послуг готелів, туристичного збору, валютних надходжень, інвестицій у туристичну інфраструктуру, робочих місць [4].

Для динамічного розвитку туризму в Україні та його позитивного впливу на економіку держави нами рекомендовано здійснити низку заходів:

– Створити центральний орган виконавчої влади у вигляді Національної туристичної адміністрації (НТА), прямо підлеглої Кабінету Міністрів України. Саме така структура повинна займатися розробкою та вдосконалюванням нормативно-правової бази для організації туристичної діяльності, координувати взаємовідносини між міністерствами, відомствами й органами регіональної влади з питань розвитку туризму; налагоджувати зв'язки з іншими країнами та міжнародними організаціями щодо розвитку міжнародних туристичних обмінів, займатися просуванням національного туристичного продукту за рубежем, здійснювати інформаційне обслуговування туристичного бізнесу [5]. Характерними особливостями такої НТА в економічно розвинутих країнах є: активний пошук можливостей щодо узгодження інтересів держави та приватного бізнесу, центру та регіонів; отримання відносної самостійності в прийнятті рішень; розподіл на дві структури – «адміністративну» і «маркетингову» з поступовим переходом останньої на змішане фінансування – за рахунок коштів державного бюджету й самоокупності.

– Відновити ліцензування турагентської діяльності або запровадити на законодавчому рівні альтернативний механізм захисту прав споживачів та партнерів по бізнесу (наприклад, шляхом формування державного реєстру суб'єктів туристичної діяльності для обов'язкового внесення до нього даних про турагентів; створення національного стандарту про вимоги щодо провадження турагентської діяльності).

– Змінити підходи до гарантування туроператорами своєї цивільної відповідальності перед туристами шляхом установлення фінансових гарантій, розмір яких повинен залежати не тільки від виду туристичної діяльності, але й від обсягу надаваних туристичних послуг [6].

– Скасувати законодавчу норму щодо виключності туроператорської діяльності, згідно з якою туроператори не мають права надавати послуги з розміщення, харчування, перевезення та інші, що значною мірою впливає на погіршення якості обслуговування туристів та не дозволяє туроператорам отримувати додаткові доходи.

– Стимулювати створення громадських організацій, об'єднуючих туроператорів та турагентів, які спроможні впливати на розвиток туристичного бізнесу.

– Переглянути вимоги до категорій готелів та інших засобів розміщення туристів шляхом прийняття оновлених національних стандартів із готельного бізнесу, а також розробити нові правила провадження процедури категоризації [7].

Таким чином, запропоновані заходи мають сприяти підвищенню рівня ділової активності на ринку туристичних послуг, що призведе до економічного зростання як в цій галузі, так й в країні в цілому.

Література:

1. Галасюк С. С. Модели государственного регулирования в сфере туризма / С. С. Галасюк // Научные исследования в сфере туризма: труды Международной туристской Академии. – М.: МТА, 2010. – Вып. 6. - С. 189-204.
2. Герасименко В. Г. Організація надання туристичних послуг: навчальний посібник / В. Г. Герасименко, С. С. Галасюк. – Одеса: Атлант, 2014. – 242 с.
3. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону: монографія / за заг. ред. проф. В. Г. Герасименка. – Одеса: ОНЕУ, 2016. – 262 с.
4. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Розвиток туристичної індустрії як інструмент економічного розвитку та інвестиційної привабливості України»: Постанова Верховної Ради України № 1460-VIII від 13.07.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1460-19>.
5. Галасюк С.С. Необхідність удосконалення державного регулювання сфери туризму України / С.С. Галасюк // Туристична освіта в Україні: проблеми і перспективи: Зб. наук. праць. – К.: Тонар, 2007. – С. 67-73.
6. Герасименко В. Г. Ліцензування туристичної діяльності в Україні у контексті міжнародного досвіду / В. Г. Герасименко, С. С. Галасюк // Журнал європейської економіки. – 2011. – Том 10 (№ 4). – С. 402-414.
7. Галасюк С. С. Проблеми категоризації мотелів в Україні / С. С. Галасюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – Вип. 18. – Ч. 1. – Херсон: Херсонський державний університет, 2016. – С. 88-92.